

Bilaga 3

Hästridning/körning

Intresset för naturupplevelser tillsammans med häst ökar för varje år. Aldrig har det funnits så många hästturismarrangörer i Sverige som det gör i dag. Och aldrig har intresset för hästresor varit så stort. Hästturismen kan bli mycket stor. Kombinationen djur och storslagen natur ger grund för ekoturistiska spetsprodukter som kan skapa många jobb i glesbygden. Hästen är också en fantastisk naturvårdare, och en stor tillgång för att hålla våra landskap och gamla ridvägar öppna, om det sköts på rätt sätt. I annat fall kan det leda till kraftigt markslitage och osämja mellan hästturismarrangörer, markägare och övrigt friluftsliv.

Naturens Bästas arrangörer arbetar därför aktivt för att minimera markslitage och ha ett gott samarbete med såväl lokalbefolkning, markägare och andra arrangörer som rör sig i samma område. Arrangören är väl förtrogen med vilka lokala föreskrifter som gäller i området och vet var man kan rida/köra under olika förhållanden.

Arrangören förstår landskapsbilden och arbetar för att hästarna ska beta där de gör bäst naturvårdande nytta och bidrar till den biologiska mångfalden. Tillsammans med andra mark- och djurägare arbetar man för sambete och/eller växelbete och för att undvika för hårt betetryck, trampskador och barkgnag. Gödseln som hästen producerar vid uppställning förs tillbaka till åkermarken.

Hästhållningen utgår i så stor utsträckning som möjligt från hästars naturliga beteende och behov, med flockliv och utevistelse i stora hagar. För en hästturismarrangör är säkerhetsfrågorna extra högt prioriterade. Fokus ligger på att ha trygga hästar och erfarna guider/färdledare som förstår både djur och människor.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B3.1.1 Arrangören har minst två års erfarenhet från hästturismbranschen.
- B3.1.2 Arrangören har god kunskap i hästhantering och hästskötsel och följer regler och lagar gällande djurhållning.
- B3.1.3 Minst en person hos Arrangören har, senast inom två år efter att Arrangören blivit godkänd, genomgått en kurs i ekoturismmärkt hästturism, arrangerad av Svenska Ekoturismföreningen.
- B3.1.4 Anläggningen är godkänd av kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning. Skriftligt godkännande bifogas ansökan. Protokollet kan visas upp vid anmodan.
- B3.1.5 Markanvändning, miljöplan och mathantering är dokumenterad och rapporterat till kommun/länsstyrelse.
- B3.1.6 Arrangören har god kunskap vad det gäller att undvika onödigt markslitage i det område han/hon är verksam och det finns en plan för hantering av markslitage och återhämtningstid. Behövs det så ska spång, broar eller dylikt byggas.
- B3.1.7 Hästarnas foderstater är väl sammansatta för att hästarna ska vara i gott hull.
- B3.1.8 Om hästarna inte har tillgång till fritt bete utfodras de minst tre gånger om dagen.

Bilaga 3

Arrangemanget:

-
- B3.2.1 Guide finns med på Arrangemanget.
 - B3.2.2 Guiden är erfaren och kunnig i såväl hästhantering som terrängridning/körning, samt i områdets natur och kultur.
 - B3.2.3 Guiden har god kännedom om människor och hästar, samt relationen dem emellan.
 - B3.2.4 Hästarna är väl inridna/inkörda och förberedda för den verksamhet de används i. Hästarna är tränade att kunna ridas även av ovana ryttnare, om inte Arrangören på förhand angett krav på särskild ridvana.
 - B3.2.5 Gruppstorlek och antalet guider anpassas efter deltagarnas ridförmåga.
 - B3.2.6 Deltagarna informeras grundligt om hästarnas personliga beteenden.
 - B3.2.7 Deltagarna informeras om turen som ska göras och vilka krav som ställs på ryttarna/kuskarna.
 - B3.2.8 Guiden kan ge relevant hjälp till häst vid sjukdomsfall eller skada.
 - B3.2.9 Säkerhetsåtgärder finns för att minimera skador på både hästar och människor, t ex information om risker och tillhandahållande av hjälmar. Deltagarna informeras före ankomst om övriga säkerhetsåtgärder som de själva kan vidta, t ex bra ridskor och säkerhetsvästar, samt om vikten av en fullgod olycksfallsförsäkring.
 - B3.2.10 Hästens utrustning ska vara väl avpassad och kontrolleras dagligen.

Bonuskriterier:

Arrangören:

-
- B3.3.1 Arrangören bidrar till landskapsvård och den biologiska mångfalden genom sambete eller växelbete, på naturbetesmarker eller som efterbete på slättermark.
 - B3.3.2 Lokalt producerat, eller KRAV-märkt foder används.
 - B3.3.3 Hästhållningen utgår från hästarnas naturliga beteende och behov, med flockliv och utevistelse i stora hagar.
 - B3.3.4 Hästarna har tillgång till stråfoder större delen av dagen.

Bilaga 3

Arrangemanget:

- B3.4.1 Ansvarig ledare/guide har någon form av dokumenterad häst/ridning/körningsutbildning.
- B3.4.2 Minst en extra häst, eller kärra, finns med som reserv under längre turer, för avlastning både för häst och ryttare.
- B3.4.3 Bakjour finns för att kunna hämta såväl häst som ryttare under Arrangemanget.
- B3.4.4 Vid turer längre än en halv dag, har guiden tappskokompetens.
- B3.4.5 Under turen finns utbildningsinslag kring hästhantering och ridning.
- B3.4.6 Deltagarna medverkar i såväl förberedelser som återställande efter turen (hämta, sköta, sadla, visitera etc).
- B3.4.7 Arrangören tillhandahåller säkerhetsvästar.

Information:

Hästnäringens Kvalitets- och Miljöråd Miljöfaktablad, www.ridsport.se

Kriterier för Svenska Ridsportsförbundets miljödiplomering, www.ridsport.se

Checklista för din hästmiljö, www.ridsport.se

Djurskyddsbestämmelser för lantbrukets djur inkl. häst på www.jordbruksverket.se under djur & veterinär/djurskydd:

Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:129) och allmänna råd (1994:2) om djurhållning inom lantbruket m.m.

Förprovning av djurstallar (SJVFS 1999:95)

Transport av levande djur (SJVFS 2000:133)

Kajak och kanot

Allt fler människor upptäcker tjusningen med att tyst och stilla komma nära vattnet och naturen i en kanot eller kajak. Paddling har ur miljösynpunkt många goda egenskaper. Det är tyst, avgasfritt och bjuder på unika naturupplevelser där man når underbara och orörda delar av skärgårdar, sjöar och vattendrag. Men det ökande nyttjandet är inte bara av godo. Kanotturismen har visat sig kunna innebära en del problem, framförallt gentemot djur- och fågelliv, samt konflikter med markägare – oftast på grund av okunskap eller ovarsamhet från kanotisternas sida. Naturens Bästas arrangörer försöker förhindra sådana problem främst genom att aktivt och grundligt informera kunderna om ett vettigt och respektfullt uppträdande i naturen och i känsliga miljöer.

Kanoten/kajaken gör att man kan ta sig fram på vatten där nästan inget annat båtliv förekommer. Man kommer dessutom ofta närmare vilda djur än med någon annan farkost.

Kanoter/kajaker innebär också att tältning och lägerliv förekommer i områden som tidigare haft mycket litet av sådan verksamhet. Markägare, som tidigare varit ostörda, får nu se sina ägor nyttjade med hänvisning till allemansrätten. Även om camping ingår i allemansrätten finns det många områden där camping inte är tillåten eller är olämplig. Dessutom är så gott som all mark, och ofta även vatten, längs våra kuster enskild mark. Arrangören måste medvetet ta ställning till hur denna problematik ska lösas samt aktivt informera kunderna om var det är förbjudet eller olämpligt att campa.

Naturens Bästas arrangörer försäkras sig om att gästerna får största möjliga förståelse för hur man uppträder i känsliga miljöer, och vilka dessa miljöer är. Långt ifrån alla känsliga områden är skyddade.

För att kanot/kajakturism ska kunna Naturens Bästa-märkas, måste det vara frågan om ett arrangemang som har inslag av något annat turistiskt mervärde, som logi, mat, guide, information och vägledning, bastu, eller andra aktiviteter. Ren uthyrning av farkoster och utrustning räcker inte. För kanotpaddling i strömmande vatten gäller tilläggskrav som finns i Bilaga 6: "Forsränning/forspaddling".

Grundkriterier:

Arrangören:

- B4.1.1 Arrangören följer noggrant bestämmelser och regler vad gäller naturskydd, landstigningsförbud, eldning, fågel – och sälskydd m.m.
- B4.1.2 Alla kajaker/kanoter är märkta med Arrangörens namn, telefonnummer och/eller www-adress.
- B4.1.3 Arrangören har en stor respekt för kraften och nedkylningseffekten i vattnet, ifall något skulle gå fel. Därför läggs stor vikt vid förebyggande säkerhetsarrangemang och -utrustning.

Arrangemanget:

- B4.2.1 I Arrangemanget ingår inslag av något annat turistiskt mervärde, som exempelvis logi, mat, guide, bastu eller andra aktiviteter.
- B4.2.2 Arrangören försäkras sig om att deltagarna har/får största möjliga förståelse för vilket uppträdande som krävs i anslutning till känsliga miljöer.

Bilaga 4

- B4.2.3 Deltagarna får information om vilka regler som gäller för arrangementet vad gäller camping, sophantering, latrin, eldning, fiske och eventuella lokala föreskrifter i området.
- B4.2.4 Arrangören upplyser om lämpliga landnings- och tältplatser, som med god marginal ligger inom allemansrättens råmärken och ger deltagaren förslag på rutter baserade på aktuell väderprognos samt gör en bedömning av deltagarens kompetensnivå.
- B4.2.5 Specialkartor delas ut till deltagarna där lämpliga lägerplatser, fågel/sälskyddsområden eller andra känsliga områden finns inlagda.
- B4.2.6 Deltagarna instrueras grundligt i hur utrustningen ska användas, samt i paddelteknik, livräddningsåtgärder, och lokala förhållanden.
- B4.2.7 Gruppstorlek max 8 kajaker/kanoter per färdledare/guide, om sådan finns.
- B4.2.8 Alla deltagare får tillgång till en ändamålsenlig, EU-godkänd flytväst i rätt storlek.
- B4.2.9 Arrangören arbetar för att minimera motordrivna transporter runt Arrangemangen.
- B4.2.10 Eventuell färdledare/guide har dokumenterade kunskaper i livräddning.

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B4.3.1 Arrangören är aktiv i ett lokalt nätverk eller förening, som verkar för naturhänsyn och samarbete mellan andra arrangörer, markägare, tillsynsverksamhet, kommuner och myndigheter.

Arrangemanget:

- B4.4.1 Naturkunnig guide/färdledare finns alltid med.
- B4.4.2 Lägeravgifter eller annat betalningssätt för fasta rastplatser används för att främja nyttjandet av dessa.
- B4.4.3 Minst en kajak under varje guideledd tur är av stabil tvåmanstyp.

Hundspann

Bilaga 5

Hundspannskörning har inte historiskt funnits i Sverige, även om transporter med hundar finns omtalade från 1600-talet från kusten längs Torne älv till Norrbottens inland. Traditionen är hämtad från Nordamerika och startade som kommersiell verksamhet i början av 1980-talet. De företagare som först etablerade sig var erfarna tävlings-, och turåkare med stor kunskap om hundar. I dag har verksamheten blivit landsomfattande överallt där det finns snö på marken vintertid.

Hundspannskörningen har mycket att ge kunden, samarbetet hund – människa, vrålet före start som övergår till total tystnad när endast slädmedarnas gnissel hörs. Möjlighet att få uppleva vintern med spår, kyla och mörker under en guides trygga överinseende.

En stor koncentration av slädhundskennlar, kan resultera i olägenheter för grannar, med ylande och skällande hundar, samt mentalt, när rastningen av sällskapsdjuret kanske störs av ett tolvspann galopperande slädhundar som drar en stor släde med turister.

Grundkrav:

Arrangören:

- B5.1.1 Arrangören har minst två års erfarenhet från hundslädturism och likaså minst två års erfarenhet från större kennelverksamhet (fler än 12 hundar).
- B5.1.2 Arrangören har godkänts vid besiktning av kommunens miljö- och hälso kontor enligt givna krav. Godkännandet bifogas ansökan. Protokollet kan visas upp vid anmodan.
- B5.1.3 Markanvändning och miljöplan är dokumenterad och rapporterad till kommun/länsstyrelse.
- B5.1.4 Hundarna har en god höstträning och hålls vid gott hull och kondition.
- B5.1.5 Vid Arrangemang kallare än -15 C används endast hundar av polar typ, exempelvis alaskan husky, siberian husky, alaskan malamute eller grönlandshund. Om blandrashundar mellan dessa och andra raser används, är dessa väl pälsade och har ordentlig underull, öron med päls samt päls runt könsorganen.
- B5.1.6 Åtgärder för att hämta hem skadade, avlidna eller uttröttade hundar har förberetts. Till exempel en täckt skoterkälke eller en skoterkälke med hundbur.

Arrangemanget:

- B5.2.1 Erfaren guide med två års dokumenterad hundkörningsvana och med natur- och kulturkunskaper leder Arrangemanget.
- B5.2.2 Guiden leder turen på ett sådant sätt att den orsakar minimal störning för naturlivet, andra besöksgrupper, lokalboende, lokal näringsverksamhet (t.ex rennäring) och markägare. Där renar finns i området sökes direkt samråd med berörda renägare.
- B5.2.3 Guiden kan biväckering och har kunskaper i hur man hanterar köldskador och i livräddning vid isolycka.

Bilaga 5

- B5.2.4 Deltagarna ges en bra introduktion om riskerna, hundarna och naturen, säkerheten under turen samt hur de ska klä sig för att inte frysa. Förstärkningskläder erbjuds deltagarna. Vid längre turer erbjuds extrakläder typ skoteroverall, skoterkängor, skotertumhandskar och pälsmössa till alla deltagare.
- B5.2.5 Vid persontransport i släde får deltagarna en tur på minst 10 km för att guiden skall ha en möjlighet till kommunikation och deltagarna en möjlighet att se hundarna i aktion. Deltagarna får möjlighet att sitta mjukt, varmt och rimligt bekvämt i släden.
- B5.2.6 Belastningen för hundarna beaktas vid varje tillfälle. Underlag, vikt på last, träningsnivå styr Arrangemangets utformning.
- B5.2.7 Vid Arrangemang där deltagaren kör sitt eget spann ges en noggrann genomgång med avseende på hundens förmåga och kommunikation, slädens uppbyggnad och broms samt säkerhetsregler under turen.
- B5.2.8 Första Hjälp-utrustning för både deltagare och hundar medföljer under varje Arrangemang, samt en genomgång med guide görs för att kunna använda det. Guiden har Första hjälpen-utbildning för hund.
- B5.2.9 Kommunikationsmöjlighet med omvärlden finns under hela under arrangemanget.
- B5.2.10 Skidhjälm eller motsvarande erbjuds alla barn under 15 år som ska åka i släde.

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B5.3.1 Samråd genomförs med skoterklubbar, byaföreningar och liknande parter, angående zonerings för olika intressen.

Information:

Statens Jordbruksverks föreskrifter SJVFS 1999:111, saknr.L102

Beställ checklista slädhundskennel (Projektinriktad tillsyn av slädhundar i Kiruna Kommun, rapport 1998:5, Kiruna Kommun, miljökontoret.)

www.sleddogsport.com

Forsränning och kanot/kajak i strömmande vatten

Bilaga 6

Forsränning är en unik vattenaktivitet, där man i samma farkost kan samla unga/gamla- olika intressen och kulturer och varsamt använda naturen till glädje och inspiration. Kunniga guider kan ta ner en gummibåt på ett säkert sätt, men också sprida den kunskap om kulturtraditionen om att färdas i strömmande vatten. Guiden kan också inspirera till lek och kunskap om det strömmande vattnet samt visa på de ekologiska sambanden i vattnet och dess närhet.

Samma som ovan gäller även vid kanot/kajak-arrangemang i strömmande vatten, men där blir av naturliga skäl deltagarnas egen fysiska förmåga, kunskaper och färdigheter i att paddla, på ett helt annat sätt styrande för var, när och hur arrangemang kan genomföras. Arrangören har en stor respekt för kraften och nedkylningseffekten i det strömmande vattnet, ifall något skulle gå fel, och lägger stor vikt vid förebyggande säkerhetsarrangemang och -utrustning.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B6.1.1 Arrangören är licensierad av Sjöfartsverket under gällande märkningsperiod. Detta innefattar krav på säkerhets- och räddningsplaner, utbildning och erfarenhet hos Arrangör och guider samt dokumentation av verksamheten.
- B6.1.2 Sjöfartsverkets författning om forsränning (se nedan) följs.
- B6.1.3 Arrangören har en dokumenterad dialog med Räddningstjänst och Polis angående säsongens planering.
- B6.1.4 Arrangören följer noggrant bestämmelser och regler vad gäller naturskydd, landstigningsförbud, eldning, och fågelskydd m.m.
- B6.1.5 Alla farkoster är märkta med Arrangörens namn, telefonnummer och/eller www-adress.

Arrangemanget:

- B6.2.1 Licensierad forsränningsguide, med natur- och kulturkunskap ansvarar för varje farkost.
- B6.2.2 Vätträkt, godkänd flytväst i rätt storlek, och hjälm används vid varje tur.
- B6.2.3 Ensamma båtar släpps inte iväg, utan någon typ av säkerhetsfarkost, t.ex. kajak, följer alltid med.
- B6.2.4 När flera båtar är ute tillsammans, är alltid en Chefsguide totalansvarig för turen.
- B6.2.5 Kommunikationsmedel (dvs. mobiltelefon, kommunikationsradio eller satellittelefon, beroende på täckning) finns vattentätt packade under hela turen.
- B6.2.6 Vid forskajakpaddling är gruppstorleken maximalt 4 farkoster per guide.

Bilaga 6

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B6.3.1 Arrangören medverkar i regionalt samråd mellan Forsränningsföretag/Räddningstjänst/Polis/Naturvård för att undvika eventuella kommunikationsproblem.

Arrangemanget:

- B6.4.1 Alla guider har en mera omfattande älvräddningsutbildning, SRT 1 samt utbildning om kyleffekter i strömmande vatten

Information:

www.sjofartsverket.se

SjöFS 1997:18, Författning om Forsränning